

Datum
2019-01-24
Vår referens
Sanna Jälevik
Utvecklingssekreterare
sanna.jalevik@malmö.se

Tjänsteskrivelse

Årsredovisning 2018 finskt förvaltningsområde STK-2018-1201

Sammanfattning

Malmö stad är sedan 1 februari 2015 en del av det finska förvaltningsområdet och tar emot ett årligt stadsbidrag på 1 980 tkr för insatser som utgår från Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk. I detta ärende redovisar stadskontoret hur pengarna fördelats och använts under 2018.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. Kommunstyrelsen godkänner rapporten ”Årsredovisning 2018 finskt förvaltningsområde”.

Beslutsunderlag

- G-Tjänsteskrivelse KSAU 190204 Årsredovisning 2018 finskt förvaltningsområde

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2019-02-04
Kommunstyrelsen 2019-02-13

Beslutet skickas till

förskolenämnden
hälsa- vård och omsorgsnämnden
kulturnämnden

Ärendet

Malmö stad är sedan 1 februari 2015 en del av det finska förvaltningsområdet och tar emot ett årligt stadsbidrag på 1 980 tkr för att genomföra insatser inom ramen för finskt förvaltningsområde. Arbetet utgår från *Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk, Policy avseende Malmö stads arbete med att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter (TN-2014-856-3) samt Program för den nationella minoriteten sverigefinnar (STK-2015-1378-8)* och är en del av Malmö stads arbete med nationella minoriteter. I ärendet sker en sammanställning av hur budgeten fördelats och vilken utveckling som skett under året.

Budget 2018

Kommunstyrelsen beslutade (STK-2017-1306) om disponering och fördelning av de statliga medlen. Det beslutades även att i de fall stödet inte utnyttjas av respektive nämnd ska dessa

kunna avropas av annan nämnd, efter överenskommelse med stadskontoret. Nedan framgår den ekonomiska fördelningen av budget 2018 gällande finskt förvaltningsområde samt det slutliga utfallet.

Område	Budget 2018 tkr	Utfall 2018 tkr
Förskolenämnden	540	590
Kulturnämnden	500	429
Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden	620	699
KS, Kommunikation /övrigt	320	210
Totalt	1 980	1928

Inför omfördelning av budget 2018 har dialog skett med såväl förvaltningarna som de sverigefinska representanterna. Omfördelningen har möjliggjort att en så stor del som möjligt av stadsbidraget har kunnat användas i arbetet med finskt förvaltningsområde.

En förstärkt minoritetslagstiftning

Den 14 juni 2018 beslutade riksdagen om ett stärkt skydd för Sveriges nationella minoriteters språk och kulturer. Sedan 2010 reglerar lagen om nationella minoriteter kommunernas arbete med Sveriges fem nationella minoriteter: samer, sverigefinnar, judar, tornedalingar och romer. Med ett stärkt skydd blir det nu bland annat lagkrav på att kommuner och landsting ska sätta upp mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete samt att fler myndigheter ska kunna kontaktas skriftligen och tillhandahålla information på minoritetsspråk. Barns och ungas möjligheter till inflytande och samråd i frågor som berör dem bör främjas särskilt och formerna för detta anpassas till deras förutsättningar. I övrigt förtydligas vad som i lagen avses med samråd. Samråd ska ske genom en strukturerad dialog med de nationella minoriteterna i syfte att kunna beakta deras synpunkter och behov i myndighetens beslutsfattande.

För kommuner som ingår i så kallade förvaltningsområden, som finns för minoritetsgrupperna samer, tornedalingar och sverigefinnar, förstärks rättigheterna ytterligare. Lagändringarna börjar gälla den 1 januari 2019 och har haft till syfte att stärka upp där det har funnits brister i lagen som antogs 2010. För Malmö stad som del av det finska förvaltningsområdet innebär den stärkta lagen att en större del av arbetet inom äldreomsorgen och inom förskolan ska kunna ges på minoritetsspråk, samt att kommunen ska informera vårdnadshavare och äldre om deras rättigheter när de söker förskoleplats eller äldreomsorg. Kommunen ska även inom ramen för sådan omsorg som erbjuds även beakta de äldres behov av att upprätthålla sin kulturella identitet. Arbetet för att Malmö stad ska kunna leva upp till de nya lagkrav som den förstärkta minoritetslagstiftningen innebär har påbörjats och kommer att fortsätta under 2019. Specifika insatser som gjorts under 2018 redogörs för i anslutning till beskrivningen av respektive förvaltnings aktiviteter som följer nedan.

Förskoleförvaltningen

Förskoleförvaltningen har under 2018 fortsatt att driva en tvåspråkig finsk förskoleavdelning. Under hösten var 16 barn, med finska som modersmål, inskrivna på förskolan. Alla vårdnadshavare som önskat har erbjudits plats till sina barn. Det finns för närvarande ingen kö

till den tvåspråkiga avdelningen.

Två ambulering tvåspråkiga pedagoger har arbetat med de barn vars föräldrar ansökt om ambulering finskt språkstöd och har besökt barnen på deras befintliga förskolor runt om i Malmö stad. Denna verksamhet har mött 21 barn. Pedagogerna har varit cirka två till tre timmar per gång på de olika förskolorna. Upplägget har fallit väl ut för alla parter, barn, vårdnadshavare, besökta förskolor och de ambulering pedagogerna. Pedagogerna har oftast arbetat i hela barngruppen på förskolan. Detta har inneburit att det finska språket både stärkts hos de finstalande barnen, men också skapat en nyfikenhet för det finska språket hos andra barn på de besökta förskolorna. Avdelningen och de ambulering pedagogerna har använt medel för att förstärka sina verksamheter med böcker och pedagogiskt material.

Enligt den stärkta minoritetslagstiftningen ska Malmö stad sträva efter att vid efterfrågan kunna erbjuda annan pedagogisk verksamhet såsom till exempel öppen förskola på minoritetsspråk. Förskoleförvaltningen har identifierat en finstalande pedagog som arbetar med öppen förskola och som skulle kunna ordna öppen förskola på finska inom den ordinarie verksamheten. Förskoleförvaltningen kommer att samråda med den sverigefinska gruppen om gruppens behov av sådan verksamhet.

Förskoleförvaltningen har även anordnat konserter på finska för barnen på den tvåspråkiga finska avdelningen och på kvällstid för andra intresserade. Uulus "Jag reser runt världen!"-konserterna erbjöd publiken möjligheten att spela och sjunga sånger från många olika delar av världen tillsammans med artisterna.

Kulturförvaltningen

Kulturförvaltningens verksamheter har arrangerat många uppskattade och välbesökta aktiviteter inom ramen för finskt förvaltningsområde under 2018. En beskrivning av dessa följer nedan.

Malmö stadsbibliotek har haft ett flertal arrangemang inom ramen för finskt förvaltningsområde. Arrangemangen har varit välbesökta och uppskattade. Författarkvällar, sagostunder, aktiviteter för ungdomar, allsång samt teaterföreställningar har arrangerats under året. Malmö stadsbibliotek har även haft en kompetensutvecklande insats inom minoritetsfrågor riktat till medarbetare, något som planerats i samarbete med stadskontoret. Elisabeth Rundqvist från kungliga biblioteket berättade om hur bibliotekslagen styr arbetet med nationella minoritetsspråk. Åsa-Maria Levinsson, bibliotekarie, och Mia-Marika Andin, samordnare för finskt förvaltningsområde i Borås kommun, berättade om hur Borås arbetar med finskt förvaltningsområde samt biblioteksverksamhet för nationella minoriteter.

Sommarscen har under sommaren arrangerat två arrangemang inom ramen för finskt förvaltningsområde, båda var välbesökta. Anna Fält framträdde med finska folksånger som en del av LitteraTur. Ida "Inxi" Holmlund, dansare från Finland, samt Fanni Ijäs och Mari Raudsepp från De La Vibe framträdde i arrangemanget URBAN DANS.

Kulturförvaltningen har under året fördelat medel till Malmöfestivalen inom ramen för kulturverksamhet på finska. Finskt Disco, musikframträdande med Steve 'n' Seagulls samt Man Duo. Alla arrangemang har varit välbesökta och uppskattade.

Malmö museer har haft guidade visningar och workshops med utgångspunkt i utställningen "Människor och fåglar". Översättning av audioguiden till finska har även gjorts. Primär målgrupp

för detta arbete har varit barn och unga. Malmö Konsthall har också haft två familjevänliga kreativa workshops under året med en finsktalande konstpedagog.

Kirsebergs fritids- och kulturhus har under hösten samarbetat med hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen för att på prov skapa en mötesplats för äldre sverigefinnar och den övriga sverigefinska gruppen. Sverigefinska föreningar, grupper och personer har kunnat boka Ringstasalen utan kostnad på torsdagar under hösten 2018 för aktiviteter riktade mot målgruppen. Malmö stad har också anordnat en cirkusworkshop och ett självständighetsdagsfirande i Ringstasalen, där den finska förskoleavdelningens barn samt Johanna Fiskaali från musikhögskolan uppträdde. Kreativt Lärcentrum har också lånat ut sina lokaler och kulturförvaltningen har bokat en finsktalande danspedagog som hållit i dansworkshops på finska för barn i åldersgrupperna 2–5 år och 6 år och äldre. Barnkulturenheten har köpt in scenkonst under 2018. FlipFlop - ett finlandssvenskt barnmusikband samt Selma Vilhunens debutfilm Little Wing inom ramen för skolbio.

Malmö stadsarkiv tilldelades för 2018 medel för en projektanställning för att djupdyka i de finska arkiven samt en fotokurs. Stadsarkivet har under året, av organisatoriska anledningar, inte haft möjlighet att använda tilldelade medel. Summan har omfördelats inom ramen för finskt förvaltningsområde centralt.

Under året har kulturförvaltningen tillsammans med de sverigefinska kulturexponenterna fortsatt utveckla upplägget för samråd och dialog. Kontaktpersoner för kulturförvaltningens verksamheter och representanter från den sverigefinska minoritetsgruppen har arbetat tätare tillsammans. Budgetsamrådet inom kulturförvaltningen för finskt förvaltningsområde har också fått fler inslag såsom fler möten och genomgång av planeringsarbetet innan förslag till beslut om budget handläggs. Arbetet med att utveckla och ompröva strukturen för samråd och dialogmöten tillsammans med representanter från den sverigefinska minoriteten och verksamheternas representanter pågår fortfarande.

Hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen

Ekonomiska medel har använts till en tvåspråkig finsktalande projektsekreterare. I uppdraget har bland annat ingått regelbundna samråd med den sverigefinska minoritetsgruppen, identifiering av behov av tjänster och service samt att samordna och utveckla arbetet. Projektsekreteraren har ansvarat för att sprida information och hålla i utbildningsinsatser om minoritetslagstiftningen till personal och ledning på särskilda boende, biståndshandläggare, inom ordinärt boende och förebyggande samt till målgruppen äldre sverigefinnar. I uppdraget har även ingått omvärldsbevakning genom kontakt och samarbete med de övriga förvaltningskommunerna i landet, samt spridning av goda exempel och inspiration. Inventering av antalet finsktalande brukare och personal har också gjorts. 25 finsktalande brukare och 15 medarbetare inom olika yrkesgrupper på hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen som behärskar finska har identifierats.

Projektsekreteraren har under året gjort hembesök hos finsktalande äldre inom särskilt boende och ordinärt boende med syfte att sprida information om brukarnas rättigheter utifrån minoritetslagstiftningen samt ge möjligheten att prata finska. Projektsekreteraren har också deltagit vid vårdplanering när brukaren önskat använda sig av det finska språket.

Material för att stimulera minnet och som kan användas som underlag i samtal med de finsktalande brukarna i särskilda boende har tagits fram. Materialet består av textilpåsar fyllda

med bilder, sångtexter, dofter och smaker som kan påminna om Finland och den finska kulturen. Samarbete har också inletts med den nya kostenheten för att uppmärksamma de finska högtiderna med finsk mat och traditioner. Hälsa-, vård och omsorgsförvaltningen har utöver detta även gjort en uppdatering av omsorgsbroschyrer på finska.

I samråd med de sverigefinska äldre har önskemålet och behovet av en mötesplats förts fram vid ett flertal tillfällen och projektsekreteraren har inom ramen för förvaltningens förebyggande arbete för att bryta isolering och ensamhet haft i uppdrag att försöka hitta en lämplig mötesplats för de sverigefinska äldre. Ett samarbete med kulturförvaltningen har upprättats i samband med detta och under hösten 2018 har den sverigefinska minoriteten på prov fått använda Ringstasalen på Kirsebergs fritids- och kulturhus utan kostnad för aktiviteter för den sverigefinska gruppen. Önskemål från minoritetsgruppen har varit att lokalen ska kunna vara en mötesplats där sverigefinnar kan mötas över generationsgränserna för kulturaktiviteter och för att prata finska. De äldre har under hösten anordnat kaféverksamhet, motionsdans, musikarrangemang, matlagning och föreläsningar i lokalen.

I och med att Malmö stad ingår i det finska förvaltningsområdet, har Moderna museet i Malmö visat intresse av att hålla utställningsvisningar på finska. För att testa detta har ett samarbete mellan Moderna Museet och hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen upprättats och museet har hållit i finska visningar för de äldre. Detta som en del av förvaltningens förebyggande arbete för att bryta isolering och ensamhet. Stadsbiblioteket har också informerat de äldre om sina tjänster gentemot de äldre, bland annat ”boken kommer”, en service då böcker levereras direkt hem till de äldre.

I utvecklingsarbetet gällande äldreomsorg på finska har projektsekreteraren haft i uppgift att utreda en sverigefinsk profil på ett av Malmö stads särskilda boenden alternativt en ambulerande finsktalande undersköterska med särskilt ansvar gentemot sverigefinska brukare. Hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen har med utgångspunkt i detta sett behovet att utveckla sitt arbetssätt för att komma närmare brukarna och för att bättre kunna stötta dem i sin vardag, vilket förvaltningen bedömer kan göras på bästa sätt i ordinärt boende. Behov och nytta av det finska språket bedöms större i det ordinära boendet beroende på brukarnas hälsotillstånd. Brukarna på särskilt boende vistas vanligtvis endast en kortare tid på boendet. Förvaltningen kommer därför som ett första steg i att tillgodose de sverigefinska brukarnas lagstadgade rättigheter att satsa på ordinärt boende. Hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen har gjort en ansökan om bidrag från kommunstyrelsen för att göra ett pilotprojekt för en modell med ambulerande finsk undersköterska för att utveckla verksamheten.

Stadskontoret

Stadskontoret ansvarar för samordning av Malmö stads arbete kring utvecklingen av *Program för den nationella minoriteten sverigefinnar* (STK-2015-1378), i enlighet med tidigare framtagna struktur, närmare beskriven i *Årsrapport finskt förvaltningsområden 2016* (STK-2016-1280). I arbetet har bland annat ingått att genomföra storsamråd med sverigefinska minoriteten, samråd med sverigefinska representanter och interna planeringsmöten med förvaltningsrepresentanter.

En tvåspråkig samordnare/kommunikatör med 50 % befattning på stadskontoret lyftes inför 2018 års budgetfördelning fram av den sverigefinska gruppen som en viktig del i utvecklingen av finskt förvaltningsområde. Redan när Malmö stad år 2014 gjorde *Anmälan om att ingå i finskt förvaltningsområde* (STK-2013-799-33) lyftes inrättandet av en samordnare för finskt förvaltningsområde fram som en av möjliga insatser som skulle kunna genomföras i syfte att

uppnå de krav som ställs på kommunen genom att ingå i finskt förvaltningsområde. I anmälan ansågs också lämpligt att samordnaren talade finska för att förstärka kommunikationen med den sverigefinska befolkningen i Malmö. Under 2018 har de för samordnaren avsatta medlen använts till att bekosta andra insatser inom finskt förvaltningsområde eftersom nyrekryteringar inte varit möjliga bland annat på grund av stadskontorets utvecklingsprocess avseende ny organisation. Då stadskontoret behövde anställa en vikarie för tjänsten som utvecklingssekreterare för nationella minoriteter och finskt förvaltningsområde, fanns dock möjligheten att anställa en tvåspråkig finsktalande vikarie. Detta har fallit väl ut, då det underlättat bland annat tvåspråkig kommunikation och arbetet med uppdateringar på malmo.se/finska samt möjliggjort att sverigefinska Malmöbor kunnat kommunicera på finska.

Samråd och storsamråd har arrangerats i enlighet med den beslutade strukturen och den i samråd med sverigefinska gruppen planerade årscykeln. Under höstens storsamråd valdes sverigefinska representanter för det nya området skola. Detta betyder att det i arbetet med finskt förvaltningsområde nu finns fem fokusområden. Dessa är förskola, äldreomsorg, kultur, kommunikation och skola.

Stadskontoret har efter storsamrådet hållit ett första möte med skolgruppens representanter för att ta reda på minoritetsgruppens behov och önskemål. Under mötet konstaterades att de sverigefinska representanterna önskar att Malmö stad ska undersöka följande inriktningar: bildandet av finsk/a klass/er, möjligheten att öka antalet undervisningstimmar i modersmål samt möjligheten att ordna skolskjuts för de barn som har modersmålsvisning på en annan skola än sin egen.

En tematräff har anordnats för den sverigefinska minoriteten, på träffen informerades om kommunal verksamhet och föreningsstöd som sverigefinska föreningar kan söka från kulturförvaltningen och fritidsförvaltningen.

Stadskontoret har gjort en ny kommunikationsplan gällande det finska förvaltningsområdet och kommer att fortsätta utvecklingen av kommunikationen under 2019. Stadskontoret har påbörjat ett förbättringsarbete på Malmö stads finska webbsidor, målet är att informationen om den sverigefinska minoritetens lagstadgade rättigheter ska vara tydligt formulerad och lättillgänglig. Under året har också en kort informationsfilm om finskt förvaltningsområde producerats. I filmen berättas vad som har hänt i Malmö stad sedan Malmö blev finskt förvaltningsområde 2015. Informationsfilmen finns publicerad på Malmö stads hemsida och hittas via länken nedan: <https://malmo.se/Suomeksi/Suomen-kielen-hallintoalue>

För att på ett bättre sätt nå ut till den sverigefinska gruppen har Malmös evenemangskalender integrerats med den finska evenemangssappen och hemsidan Finevents. Detta betyder att de sverigefinska evenemang som är publicerade i Malmö stads evenemangskalender och är taggade med sökorden ”finsk”, ”finska”, ”suomalainen” och ”suomi” automatiskt kommer upp även i Finevents. I slutet på året har Malmöstad också informerat den sverigefinska minoriteten om gruppens lagstadgade rättigheter på stadens bussar.

Med anledning av den kommande förstärkningen av minoritetslagstiftningen har Malmö stad under hösten anordnat kompetenshöjande insatser gällande nationella minoriteters rättigheter. Christina Johnsson, lektor i offentlig rätt på Malmö Universitet, föreläste för Malmö stads medarbetare om lagen om nationella minoriteter och de kommande lagändringarna. Leena Huss, professor i finska och sakkunnig i minoritetsfrågor, höll i en föreläsning för språkombud och

språkutvecklare inom förskolan om nationella minoriteter och flerspråkighet. Malmö stad har också planerat att hålla en föreläsning om de kommande lagändringarna för den sverigefinska gruppen, men på grund av att en passande finsktalande föreläsare inte har hittats, skjuts planerna till början på 2019.

Malmö stad ingår i skånskt nätverk gällande nationella minoriteter, tillsammans med skånska kommuner, Länsstyrelsen Skåne och Region Skåne. Malmö stad har deltagit i de samråd Länsstyrelsen Skåne och Region Skåne har anordnat samt i planeringsmöten inför en regional konferens som hålls våren 2019 med anledning av ändringarna i minoritetslagen.

Stadskontoret har deltagit i kulturdepartementets konferens om de kommande lagförändringarna som hölls den 4/12. Stadskontoret har också breddat sitt nätverk i arbetet med finskt förvaltningsområde genom att delta i Länsstyrelsen Stockholms nätverksträff och utbildning gällande nationella minoriteter, Finlandsinstitutets inspirationsdag, en konferens anordnad av yrkesföreningen för finskt förvaltningsområde samt den finska ambassadens seminarium om minoritetsfrågor i Stockholm.

Åtterrapporing till Länsstyrelsen

Stadskontoret har ansvar för att besvara en årlig enkät från Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget, om kommunernas verksamhet under 2018 som är relaterad till lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Syftet med undersökningen är att belysa hur arbetet för nationella minoriteters rättigheter utvecklas i landets alla kommuner.

Stadskontoret har också ansvar för att senast 15 februari 2019 åtterrapporera hur stadsbidraget om 1 980 tkr har fördelats under 2018 i Malmö stad, enligt uppgift från Länsstyrelsen i Stockholms län.

Stadskontorets slutsats

Under 2018 har Malmö stad tagit ytterligare steg vidare i utvecklingen av det finska förvaltningsområdet. Arbetet är fortlöpande och sker tillsammans med den sverigefinska minoriteten. Den tvåspråkiga finska förskoleavdelningen och det ambulerande finska språkstödet är väletablerade. Kulturförvaltningen har anordnat många kulturarrangemang och aktiviteter inom ramen för finskt förvaltningsområde och arbetar aktivt med den sverigefinska gruppens delaktighet och möjlighet att påverka det sverigefinska kulturutbudet. Hälso-, vård- och omsorgsförvaltningen har under året fortsatt att utveckla sitt arbetssätt och planerar ett pilotprojekt för en modell med ambulerande finsktalande undersköterska för att på ett bättre sätt kunna stötta brukarna i sin vardag.

Med anledning av tillsättningen av vikariatet som utvecklingssekreterare för nationella minoriteter och finskt förvaltningsområde, har stadskontoret fått möjligheten att prova på att ha en tvåspråkig finsktalande person med ansvar för samordningen av finskt förvaltningsområde. Detta har förstärkt kommunikationen med sverigefinska gruppen i Malmö stad.

Samrådsstrukturen som tagits fram i samråd med den sverigefinska gruppen i Malmö är väl fungerande och arbetet med att utveckla finskt förvaltningsområde utgår ifrån den sverigefinska gruppens önskemål och behov. Gällande de statliga medlen har planerad budget omfördelats i samråd med sverigefinska representanter och förvaltningarna för att få bästa möjliga effekt.

Arbetet för att Malmö stad ska kunna leva upp till de nya lagkrav som den förstärkta

minoritetslagstiftningen innebär har påbörjats och kompetenshöjande insatser har skett under hösten 2018. Stadskontoret ser ett behov av ytterligare och fortlöpande utbildningar om nationella minoriteter och deras lagstadgade rättigheter för att öka kunskapen om dessa hos Malmö stads medarbetare och hos övriga Malmöbor. Malmö stad har också varit representerad i regionala och nationella sammanhang och har under 2018 breddat sitt nätverk inom området.

Ansvariga

Bertil Sjöström Avdelningschef

Eva Marie Tancred Utvecklingssekreterare

Andreas Norbrant Stadsdirektör